

Nr 116.

Av herr **Sundström** i Skövde **m. fl.**, om höjning av dagavlöningen åt värnpliktiga inom armén.

Under punkten De värnpliktigas avlöning uti fjärde huvudtiteln av årets statsverksproposition äskar Kungl. Maj:t ett förslagsanslag på 12 miljoner till ovan angivna ändamål. För budgetåret 1940/41 beviljade riksdagen ett anslag under samma rubrik på 3,800,000 kr. Det nu framlagda äskandet innebär sålunda en höjning av anslaget med ej mindre än 8,200,000 kr. Förklaringen därtill är ökningen i tjänstgöringsdagarnas antal från 6,650,000 till 16,000,000, vilket i sin tur beror på kategoriklyvningens upphävande och värnpliktstidens utsträckning till 360 dagar för 1940 års klass, varom förslag till årets riksdag är att vänta. I grunderna för de värnpliktigas avlöning föreslås däremot ingen förändring. Liksom tidigare skall under viss del av värnpliktstiden — för kommande år uppgående till 180 dagar — utgå ersättning med 50 öre pr dag. För överskjutande antal dagar blir penningbidraget 1 kr. pr dag.

Vid upprepade tillfällen ha krav på förbättring av de värnpliktigas dag-ersättning motionsvis framförts i riksdagen. Dessa motioner ha emellertid blivit avslagna. Motiveringarna för avslag ha varit av skiftande art. De statsfinansiella synpunkterna torde dock ha varit de avgörande. Men därtill måste läggas att militärtjänstgöringen tidigare varit relativt kort, varför den värnpliktiges uppoffringar varit i motsvarande grad begränsade. Helt annorlunda ställer sig saken, när en person under ett helt år, vilket måhända hade varit av vikt för utbildning i ett yrke eller för bedrivande av studier, skall vara inkallad för militärutbildning. Det måste för en sådan person anses skäligt, att han erhåller en dagavlöning, som gör det möjligt för honom att med iakttagande av en enkel livsföring fullgöra sin tjänsteplikt utan att behöva tillgripa eventuella besparingar, ligga föräldrar eller anhöriga till last eller öka sin skuldsättning. Vi vilja jämväl fästa uppmärksamheten på att de, som bliva inkallade att fullgöra ett års värnplikt, skola konkurrera om försörjningsmöjligheterna med dem, som antingen haft en betydligt kortare tjänstetid eller varit helt befriade från denna skyldighet.

Det skall utan tvekan erkännas att både förplägnad och utrustning inom krigsmakten numera ha den kvalitet att de värnpliktiges vivre måste be-tecknas som fullt tillfredsställande. Men icke desto mindre är det uppenbart att en ung man, som ett helt år skall vistas borta från hemmet, får vidkännas ofrånkomliga penningutgifter av relativt betydande storleksordning. Penningväsendets förändring göra alla jämförelser med tidigare förhållanden missvisande. En ersättning med 20 resp. 50 öre pr dag vid tiden före 1914 torde för den värnpliktige ha haft samma realvärde som nu utgående 50 öre resp. 1 kr. pr dag. Möjligheterna till rekreation, nöjen och resor böra ej heller förmenas den inkallade.

Vad som ovan blivit anfört torde av ingen bestridas. Och en förbättring av de värnpliktigas villkor torde ej heller någon ha anledning motsätta sig, därest ej statsfinansiella betänkligheter inställa sig. Det skall också medgivas att även en blygsam förbättring medför betydande utgifter. Sålunda skulle en ökning med 50 öre pr dag för de första 180 dagarna innebära en höjning av ifrågavarande anslag från 12,000,000 till 16,000,000 eller med 4,000,000 kronor. Summan är i och för sig betydande, men ställd i relation till den för kommande budgetår beräknade normala militärbudgeten på i runt tal 600,000,000 utgör ökningen allenast 0.7 procent. I den mån fredsutgifterna för försvaret öka sjunker utgiftens relativa betydelse. Men frånsatt det statsfinansiella sammanhanget bör man betänka att folkhus-hållet ej kan spara den ovan angivna summan. Det är höjt över varje tvivel att vad staten på denna post kan spara måste de inkallade eller deras an-höriga giva ut. Det bör i detta fall ej råda någon tvekan om att staten bör påtaga sig utgiften.

Det resonemang, som här förts, avser helt försvarsväsendets fredsorgani-sation. Vad vissa värnpliktiga kunna ha i ersättning enligt krigsavlöningsreg-lementet röner givetvis ingen som helst inverkan av den fråga, som ovan behandlats. Uppenbart är att värnpliktige, som organiserats som neutralitets-vakt eller i övrigt tjänstgöra under förhållanden, som falla under sagda reg-lemente, skola avlönas enligt för denna tjänstgöring gällande regler. Våra yrkanden gälla allenast den minimiavlöning, som bör utgå.

Vi äro fullt medvetna om att riksdagen allenast med tvekan plägar bi-falla motioner av så stor ekonomisk räckvidd varom här är fråga. Då emel-lertid den ökade värnpliktstiden är en del av den blivande nya härordning-en, måste det anses rimligt att riksdagen medverkar till densammas utform-ning, och enligt vår mening är frågan om de värnpliktigas ekonomiska ve-derlag av stor betydelse för den nya försvarsorganisationen.

På grund av vad vi sålunda anfört få vi hemställa, att riksdagen måtte besluta,

att till värnpliktig i linjetjänst, ersättningsreserven och landstormen skall från den 1 juli 1941 utgå ett penning-bidrag på lägst en krona pr dag samt

att till de värnpliktigas avlöning för budgetåret 1941/42
anvisa ett förslagsanslag av 16,000,000 kronor.

Stockholm den 16 januari 1941.

Walter Sundström,
Skövde.

Torsten Nilsson,
Stockholm.

Sven Andersson,
Göteborg.

John Lundberg.

Fritz Persson.

Einar Jonsson.

Rolf Edberg.

Göran Pettersson,
Degerfors.

Sigfrid Jonsson
i Alsen.

Gösta Skoglund,
Umeå.

Ivar Jansson,
Kalix.

Erik Brandt,
Aspa Bruk.

Gösta Andersson,
Mölnadal.

Einar Andersson,
Hyssna.
